

GŁOS ZIEMI BIAŁOSTOCKIEJ

Rok I.

Redaktor Naczelny JAN WALEWSKI
Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki Nr 9, telefon Nr 10-06.

Nr. 15

PROJEKT powszechnej służby obywatelskiej kobiet

Białystok, 22 października

Tymczasowa Komisja, złożona z wybitnych działaczek kobiecych ogłosiła projekt powszechnej służby obywatelskiej kobiet. Celem jego jest jak głosi „przysposobienie czynnych członków społeczeństwa polskiemu do pracy społeczno-twórczej przez wychowanie silnych duchowo i fizycznie kobiet, przygotowywanych ideowo i fachowo do pełnienia bezinteresownej pracy obywatelskiej, pojętej jako służba, nie zaś opartej na dowolności świadczeń”, następnie „stworzenie świadomego, zorganizowanego wysiłku społecznego, który przez walkę z nędzą, ciemnotą i przestępczością wpłynie na podniesienie stanu kulturalnego kraju”.

Projekt przewiduje następujące dziedziny pracy: 1) opiekę społeczną, 2) zdrowie publiczne, 3) pracę oświatowo-kulturalną, 4) przysposobienie kobiet do obrony kraju. Projektodawcy wnoszą, aby do prac tych państwo powoływało wszystkie kobiety po ukończeniu lat 18-u — oczywiście uznając wypadki całkowitego zwolnienia ze względu na niezdolność fizyczną lub ma ciężyznę, oraz odroczenia spowodowane przez 1) pracę zarobkową, niezbędną dla utrzymania rodziny, 2) brak wykształcenia w zakresie szkoły średniej lub zawodowej. Projekt ten, choć może w pierwszej chwili nasuwać zastrzeżenia — wynikające z trudności zrealizowania go i lęku przed „kobiecem wojskiem”, ciera podstawy życia. Praca społeczna kobiety polskiej wyrosła z dawnej pracy domowej — patriotycznej i filantropijnej. W niepodległym państwie pierwsza stała się bohaterkiem wspomnienia, druga zaś zatraciła w sobie pierwiastek „laski” na rzecz obowiązku społeczeństwa względem jednostki.

Z biegiem czasu coraz nowe zjawiają się dziedziny wymagające ofiarnych i umięjętnych rąk. Coraz jaśniej się staje, że dotychczasowa akcja społeczna jest niewystarczająca, że państwo zmuszone jest czestokroć wyprzedzić inicjatywę społeczną. Narazie do pracy społecznej rekrutują się rzesze kobiet z inteligencji, a również wśród świadomych robotnic i dziewcząt wiejskich spotykamy chętne i pełne zapału pracownice. W miarę rozwoju szkolnictwa i podnoszenia się poziomu umysłowego i kulturalnego kraju, zainteresowanie i chęć pracy obywatelskiej będą wzrastały. Planowe kierowanie tych wysiłków oraz wyzyskanie ich tak, by istotnie przyniosły najlepsze rezultaty byłoby zadaniem Urzędu Obywatelskiej Służby Kobiet. Czynniki społeczny kojarzyłby się z czynnikiem państwowym.

Trudności, które projekt nasuwa, są widoczne i wymagają szerokiego omówienia. Przedewszystkiem samo wprowadzenie służby obywatelskiej jest nie do pomyślenia w tempie szybkim, a raczej trzeba powoli wciągać kobiety do coraz szerszej z kręjącej pracy społecznej. To samo przewiduje „projekt”, uznając konieczność etapów pracy. Organizacja pracy winna uwzględnić to, aby młoda dziewczyna nie była zmuszona opuszczać domu rodzinnego na przeciąg półtora roku i to w wieku, w którym praca jej domowa może być konieczna dla rodziny, a i dla niej samej nader wskazana. Również obowiązki społeczne spełniane w danej wsi, miasteczku

KATASTROFA O NIEBYWAŁYCH ROZMIARACH 400 górników odciętych od światła — zgorą 200 ofiar

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

WARSZAWA 21. 10. Donoszą z Berlina. Straszna katastrofa w kopalni, której ofiarą padło wielu ludzi, zdarzyła się w Alsberg w pobliżu Akwigranu.

Dotychczas stwierdzono śmierć 21 osób, a ciężko rannych jest 46. O godzinie 7 rano nastąpił silny wstrząs ziemi, który porozwał w okolicy szereg domów.

Przypuszczalną przyczyną katastrofy jest wybuch gazów w kopalni. Rozmiarów katastrofy nie zdolano jeszcze objąć.

Wielkie spustoszenia spowodował wstrząs na powierzchni kopalni.

Wyleciał w powietrze budynek administracji, w którym eksplodował zbiornik z benzyną.

W czasie wybuchu w budynku tym było 30 urzędników, wieża-

żwignia nad szybem zawałiła się, połączenia zerwane.

W głębi szybu znajdowało się około 400 robotników, są oni odcięci od świata.

Liczbę zabitych i rannych obliczają na 200 osób zgorą. Detona-

cje słyszano w promieniu kilkunastu klm.

Z całego okręgu śpieszą oddziały straży pożarnej i sanitariuszy. Podjęto próbę przebicia się do zasypanego szybu kopalni z szybu Wilhelma.

O zmianę ceremonjału wizyt oficjalnych

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

WARSZAWA 21. 10. Ambasada angielska w Warszawie przedstawiła Rządowi polskiemu propozycję angielskiego ministra Spraw Zagranicznych, aby w programach wzajemnych wizyt oficjalnych między obu państwami zaniechać składania wieńców na Grobie Nieznanego Żołnierza. Podobne propozycje przedstawiły ambasady angielskie rządowi byłych państw

Ententy przy których są akredytowane.

Projekt angielski podyktowany jest dążeniem, aby przy zachowaniu głębokiej czci dla pamięci poległych za Ojczyznę bohaterów nie wskrzeszać w dalszym ciągu strasznych wspomnień wojny.

Odpowiedź Rządu polskiego na propozycję angielską nie została jeszcze sprecyzowana.

Parlament niemiecki przemieniony w budę jarmarczną

ODROCZENIE OBRAD NASTĄPIŁO NA SKUTEK SKANDALICZNYCH AWANTUR HITLEROWCÓW

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

BERLIN 21. IX. Skandaliczne wystąpienia hitlerowców na posiedzeniu Reichstagu były zapowiedzią nowych awantur o charakterze międzynarodowym. Przewodniczący, był zmuszony odroczyć parlament na okres sześciu tygodni, gdyż pogroźki hitlerowców pod adresem niektórych przedstawicieli rządu przekroczyły granice przyzwoitości. Gwałtowne ataki szczególnie dotyczyły ministra Reichswery, gen. Grönera, któremu zarzucano działanie na szkodę armii niemieckiej i popieranie systemu denuncjacji.

Hitlerowcy nie mogą zapomnieć wyroku Trybunału w Lipsku na 3 oficerach i dają do opanowania ministerstwa wojny, spraw wewnętrznych i in.

Prowakacyjne wybrki hitle-

rowców spotkały się z odpowiedzią socjalisty dr. Högnera, który zarzucił im prowadzenie rozmów konspiracyjnych z okupacyjnymi władzami francuskimi. Po tych rewelacjach hitlerowcy zapowiedzieli zrobienie porządku z Högnem.

Pamiętamy zresztą knowania hitlerowców z komunistami moskiewskimi przed wyborami do parlamentu, znane są wystąpienia przeciwko Polsce, Francji, Belgji, a ostatnio przeciwko Danji. Dają do rozpetania nowej wojny światowej.

Miljonowy zapis emigranta kucharza na rzecz nauki polskiej

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

WARSZAWA 21. 10. Donoszą z Detroit. Tutejszy kucharz Ludwik Gedymin zmarły zeszłego piątku uczynił w testamentie wielki zapis na rzecz Krakowskiego Uniwersytetu. Dziś rano o godzinie 9 otwarto testament ś. p. Gedymina, któ-

ry cały swój majątek wynoszący 200.000 dolarów zapisał Krakowskiej Wszechnicy, zaznaczając, że fundusz ten ma służyć na poparcie nauki polskiej. Ś. p. Gedymin był przez 25 lat kucharzem w jednym z tutejszych klubów.

Tajemnicze porwanie i zabójstwo gen. Kutiepowa ostatecznie wyjaśnione

Paryż, Berlin, Gdańsk. — Moskwa oto etapy pośmierćnej drogi generała Porwali i zamordowali w Paryżu agenci G. P. U. Zwłoki spalono w krematorium w Moskwie

PARYŻ. 21. 10. Prasa tutejsza donosi: Słynnemu rewelatorowi Burcewowi udało się ostatecznie i niezbitnie ustalić szczegóły porwania i zgładzenia gen. Kutiepowa. Według zeznań jednego z uczestników morderstwa, Andrzeja Fechnera, b. sekretarza sowieckiego poselstwa w Berlinie, następnie członka G. P. U., a obecnie

dezertera ze służby bolszewickiej, Kutiepow był w sieciach zdrajców. Idąc na spotkanie w dniu porwania, wiedział dokąd idzie i z kim się będzie widział. Przyjechał do niego człowiek z Moskwy i przywiózł mu informacje o nastrojach w czerwonej armii.

Inicjatywa porwania gen. Kutiepowa należała do Berlina. Moskwa

dowiedziała się o wszystkim dopiero po porwaniu. G. P. U. nie chciało zabijać Kutiepowa, chciało go porwać, wybać, a później zobaczyć co można z nim uczynić?

Gwałtu nad Kutiepowem w chwili porwania go nie dokonano. Do samochodu wsiadł on dobrowolnie. Do maszyny pomógł mu

lub miście będą jej bliższe, niż gdyby musiała je świadczyć w dalekim zakątku kraju. Praca regionalna wiąże je bardziej z terenem i ze sprawami poznanymi w dzieciństwie w przeciwieństwie do przebywania w nieznanym otoczeniu i warunkach. Ten sam regionalizm, który dziś uważamy za sprawę pierwszorzędą w szkole, powinien mieć i zastosowanie w sprawach pracy

społecznej. Projekt przewiduje służbę półtoraroczną z tem, że „pół roku poświęcone jest wychowaniu fizycznemu i przygotowaniu fachowemu do rodzaju służby, które mają następnie pełnić przez rok”.

Myśl projektu owiana jest duchem gorącego umiłowania kraju, a prace, które mają spełniać obywatelki, odpowiadają ich właściwej naturze kobiecej. Obrona kraju poje-

ta jest bowiem jako służba pomocnicza, a nie walka orężna. To też niezależnie od trudności zrealizowania i ewentualnych zmian, które na pewno nastąpią po wymianie zdań na ten ciekawy i ważny temat oraz korektach życia praktycznego, będzie on nieszawodnie podwaliną pod przyszlą zorganizowaną i twórczą pracę obywatelską kobiety polskiej.

Śmierć znakomitego pisarza

WARSZAWA 21. 10. (PAT). Nocą dzisiejszej zmarł na serce na podłożu anginy znany pisarz polski Włodzimierz Perzyński.

Włodzimierz Perzyński urodził się w Opocznie w 1878 r. Twórczość swą jako powieściopisarz i ko medjopisarz rozpoczął w roku 1900 (Poezje). Od roku 1905 napisał „Aszantka”, „Lekkomyślna siostra”, „Majowe słońce”, „Michalik w IPS”, „Wiosna”, „Miłość, Sztuka i Pieniądze”, „Idealisci”, „Szczęście Franca”, „Złoty interes”, „Wróg Wojny”, „Raz w życiu”, „Nie było nas był las”, „Uśmiech losu”. Ostatnio w tych dniach ukazała się jego powieść „Klejnoty”. Twórczość jego charakteryzuje ironia obok lekkości stylu i wybitnie realistyczne ujmowanie wszelkich przejawów życia.

Sławę zdobył „Aszantką”, „Lekkomyślną Siostrą”, a jako ironista zasłynął po ukazaniu się noweli „Michalik w PPS”.

Obejdzimy się bez portów niemieckich

GDYNIA 1. X. Wczoraj przybyły do Gdyni pierwsze transporty bawelny bezpośrednio z Egiptu z ominięciem portów niemieckich, mających dotychczas monopol w imporcie surowca. Pierwszy transport wynosi 300 bel. Jednocześnie co piątek każdego tygodnia regularnie odchodzą do Gdyni do Anglii okręty polsko-brytyjskiego towarzystwa okrętowego z transportami łódzkiej manufaktury. Jest to zapoczątkowanie regularnego obrotu handlowego bawelną przez Gdynię z ominięciem portów niemieckich.

Sowiety aresztowały lotnika francuskiego

MOSKWA, 20. X (PAT). Francuski lotnik, który spadł z aparatem w okolicach Bychowa, ma być przewieziony do więzienia moskiewskiego i stawiony przed sąd, gdyż, jak twierdzą władze sowieckie, lotnik nie miał pozwolenia na przelot nad terytorjum Związku Sowieckiego.

wsiąc sam Fechner, który nie uważa siebie za winnego morderstwa. Ze słów Fechnera wynika, że tampon ze zbyt silną dawką narkotyku przyłożył do twarzy generała nie on.

Kutiepow umarł w samochodzie w drodze do poselstwa paryskiego. Jego śmierć była nieoczekiwana i skomplikowała sprawę. Nikt z paryskich czekistów osobistego udziału w porwaniu nie brał. Wszyscy uczestnicy przyjechali przed porwaniem z Berlina, a pochodzili — w tej liczbie i rzekomy policjant paryski — z Rosji.

Zwłoki Kutiepowa przez Berlin, Gdańsk odwieziono, jako bagaż dyplomatyczny, do Moskwy, gdzie je w obecności Jagody i innych spalono w krematorium. Przy soaleniu został sporządzony protokół z najdokładniejszym opisem ciała i jego odznak.

Tak oto wyglądają rewelacje Burcewa na podstawie ścisłej relacji Fechnera.

Ożywienie w przemyśle młynarskim

W związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na mąkę w kraju oraz na ciemniejsze gatunki mąki polskiej w Anglii, Holandji i Finlandji w przemyśle młynarskim, a specjalnie w wielkich młynach handlowych, panuje wielkie ożywienie. Młyny małopolskie i w zachodniej Polsce pracują bez przerwy na 3 zmiany. Ostatnio

wiele młynów otrzymało duże zamówienia do państw skandynawskich. Popyt na otręby w kraju jest dość duży w związku z brakiem siana i koniczyny. Wykupowanie surowca w kraju przez młyny odbywa się w dość szybkim tempie, co niewątpliwie będzie miało wpływ na poprawę cen zboża na rynku.

Olejarnia Gdynska eksportuje zboże

Spichrze olejarni gdynskiej są już gotowe, natomiast urządzenie techniczne samej olejarni uruchomione będzie dopiero za trzy miesiące. Wobec tego olejarnia przystąpiła do prowadzenia handlu eksportowego zbożem częściowo na własny rachunek, częściowo

zaś jako firma ekspedycyjna. W spichrzach olejarni ziarno będzie składowane. W najbliższych dniach olejarnia przeladowywać będzie około 20 000 ton zboża miesięcznie. Obecnie załadunku olejarnia średnio jeden statek zbożem tygodniowo.

„WĘGLÓWKA“

Spółdzielnia Węglowa

Dla funkcjonariuszy państw. cyw. i wojsk.

Oddział w Białymstoku

Kilińskiego 9. — telefon 11-42

BOCZNICA WŁASNA tel. 11-43

Sprzedaż węgla i koksów koncernu „ROBUR“ roczna produkcja 13.320.000 ton. na długo terminowe raty

Teatr „PALACE“

Dzis 2. października b. r.

— o godzinie 8 —

JEDYNY WYSTĘP

znakomitego KOMIKI-SATYRYSTY

LEONA

WYRWICZA

Program własny.

Początek o godzinie 9 wiecz.

Bilety do nabycia w kasie teatru.

RESTAURACJA

Resursy Obywatelskiej

Sienkiewicza 1, róg Żydowskiej

Otwarcie sezonu

Codziennie „DANCING“

TRIO I. Sokolowskiego

Bufet obficie zaopatrzony.

Wejście bezpłatne.

ZARZĄD BUFETU

„MODERN“

TYLKO
DZIS

Początek 7³⁰ 9⁴⁵
Mick zwalcza rywali

groteska filmowa w 2 częściach

ORAZ

WIELKA REWJA

14 odstępach

OTTWEL BINNS (28)

Wyspa pięciu palm

(Java Jack)

W przekładzie autoryzowanym K. Bukowskiego

Rozdział szósty.

(Ciąg dalszy)

— W kabine maszynowej byli dwaj Chińczycy, z którymi rozprawił się Dowber. Motory pracują znakomicie, aż miło patrzeć. Wystarczy, jeśli da nam pan znak, Java.

Java dał znak. Maszyny zaczęły pracować, śruba obracała się powoli i łódź popłynęła naprzód. W sąsiednim magazynie rozległo się gwałtowne stukanie, ktoś wali pięściami w zamknięte drzwi. Java odwrócił się i zaśmiał się głośno.

Rozdział siódmy.

Ku morzu.

— O co właściwie chodzi? — Zapytał po chwili Blake, który stał obok Javy.

Java odwrócił się, spojrzał Blak'owi ostro w oczy i odparł szorstko:

— Dla was o pięćdziesiąt dolarów miesięcznie i końcową premię.
Blake skinął głową.

Radio-program

Warszawa 1411.7 m.

ŚRODA 22-X.

11.40. Przegląd prasowy kraj. P. A. T.
11.58—12.10. Sygnał czasu.
12.10. Muzyka.
13.10—13.25. Kom. meteor.
14.30—15.00. Radiokronika.
15.00—15.20. Kom. gosp.
15.35—15.50. Kom. harcerski.
15.50—16.15. Odczyt p. t. „Skrapul bez skrapulów”.
16.15—16.45. Kwadrans dla najmłodszych.
16.45. Muzyka.
17.15—17.40. Odczyt z Krakowa.
17.45. Koncert chóru rosyjskiego.
18.45—19.10. Rozmaitości.
19.10. Skrzynka poczt. roln. — korespond.
19.25—19.35. Muzyka.
19.55. 20.00. Muzyka.
20.00. Odczyt p. t. „W krzywym zwierciadle”.
20.15. Feljeton p. t. „Gdy ziemia drży w posiadach”.
20.30. Koncert solistów.
21.20. Kwadrans literacki. St. Żeromski: „Szyfrowe prace”.
21.35. D. ciąg koncertu.
22.00—23.00. Transm. z teatru „Morskie Oko” w Warsz. I część rewji p. t. „Parada gwiazd”. Po rewji kom. oraz muzyka tan. do godz. 24.00.

CZWARTEK 23-X

11.40. Przegląd prasowy kraj. P. A. T.
11.58—12.10. Sygnał czasu.
12.10—12.35. „O czym wiedzieć powinna dobra gospodyni”.
12.35. II koncert szkolny z Filh. Warsz.
13.30—14.55. Odczyt p. t. „Międzynarodowy kongres turystycznych urzędów w Hiszpanji”.
15.00—15.20. Kom. gosp.
15.35—15.50. Kom. L.O.P.P.
15.50—16.15. Odczyt krajozn. turyst. p. t. „O nowościach radiowych na VII Wielkiej Wystawie radiowej”.
16.15. Muzyka.
17.15—17.40. „O Argentynie”.
17.45. Koncert popol.
18.45—19.10. Rozmaitości.
19.25—19.35. Muzyka.
19.50—20.00. Płyty gramofonowe.
20.00. Feljeton p. t. „Człowiek z bliźnią”.
21.15—20.30. Pogadanka techniczna.
20.30. Koncert muzyki lekkiej.
21.30—22.15. Słuchowisko: „Diogenes z Synopy i Aleksander Wielki” W. Grubińskiego. Słuchowisko poprzedzi dialog pomiędzy autorem i radiofonizatorem.
22.15. Utwory fortep. kompoz. włoskich.
22.50—23.00. Komunikaty.
23.00. Muzyka tan. z „Gastronomji”.

AKUSZERKA

CHWAT

NOWY-SWIAT 6, tel. 10-23.

powróciła i przyjmuje pacjentki!

Zgubiono

książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Grodno na imię Paweł Sajko, zam. we wsi Waszkiewicz, gminy Podorosk. pow. wołkowyskiego.
Powyższe unieważnia się, 54 3

KURSY HANDLOWE

S. GINZBURGA W BIAŁYMSTOKU

(założone w 1905 r.)

1. KURSY HANDLOWE Program obejmuje przedmioty następujące: 1. Księgowość, 2. Arytmetyka handlowa, 3. Korespondencja handlowa, 4. Nauka o handlu, 5. Prawo handlowe, 6. Stenografia, 7. Pisanie na maszynie, 8. Praktyka biurowa.
2. KURSY PISANIA NA MASZYNACH
Metoda dziesięciopalcowa.

Początek lekcji 21 października r.b.

Warunki Przystępne.

Zapisy przyjmuje i bliższych informacji udziela kancelaria kursów ul. KILIŃSKIEGO 13 codziennie od godz. 10 rano do godz. 7 wiecz.
KIEROWNICTWO.

Spieszcie się przekonać, że najtańsze źródło zakupu wszelkich materiałów wełnianych i sukiennych, z rabatem — 35% — znajdziecie w firmie

M. Oidak

w Białymstoku, ul. Kupiecka № 2

Wielk. wybór materiałów w najprzedniejszych gatunkach.

APOLLO

Dziś początek 6³⁰ 8³⁰ 10³⁰

CZARUJĄCA

BILLIE DOVE

W swej najnowszej kreacji p. t.

ANIOŁ POD SZMINKĄ

dramat kobiety, będącej przedmiotem pożądań mężczyzn, z których żaden nie umie jej dać miłości.

Kino „POLONJA“

DZIS I DNI NASTĘPNE

Wielki film produkcji francuskiej
MIŁOŚĆ HISZPANKI

Potężny dramat miłości i bohaterstwa w 10 aktach

w rolach głównych

uroczą SANDRA MILOVANOFF i JOSE NIETO

Lekarz-Dentysta 660

E. L. Goldberg

Choroby jamy ustnej i zębów — zęby sztuczne

Sienkiewicza 34, róg Nadzarcznej.

tel. 7.67

powróciła i ordynuje od 4—8 w.

Dr. Aleksander Gurwicz

Specjalność choroby skórne

weneryczne i moczopłciowe.

Przyjmuje od g. 9—11 i 4—8 w.

Białystok, Lipowa 17.

Tel. 6.40.

Redaktor przyjmuje od godz. 12-13; telefon № 10-06 dodatkowy. Redakcja czynna od godziny 12-14 i od 19-21. Telefony Redakcji: dzienny — 10-06. nocny — 2-73. Rękopisów redakcja nie zwraca.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnikiem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł.

CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowej wysokości przed tekstem. — 70 gr.; w tekście — 80 gr.; za tekstem — 25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty — 1 zł za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabela „yczne — 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy 50 proc. niżki. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Układ ogłoszeń przed tekstem 5° lam° wy, za tekstem 10° lamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.